

EDITORIAL

Gracies

La quarantena imposta ha alterat la vida de tot lo mon; tambe la nostra, la dels redactors de l'humil bolleti que te voste en les mans. Este es el motiu de que, per quart mes consecutiu, el **Rogle** ixca en una o mes semanas de retart. Es cert que no tenim una data establida, pero procurem estar en circulacio quan comença el mes; sobretot per a donar noticia a temps de les activitats que anunciem.

No es que hajam rebut cap queixa –ni tampoc l'esperavem, sincerament, perque ya son molts anys, ¿veritat?, i coneixem als nostres llectors–, pero sí que hem rebut mes d'un message preguntant qué passava; una mostra d'interes que agraim ben de veres i que nos anima a seguir en la brega.

I no es que siga gran cosa lo que des del **valencianisme** se pot fer. No, si ho comparem en lo que poden fer uns atres en les desmesurades subvencions que reben. Pero sí que es moltíssim si tenim en conte que tot se fa des de l'altruisme mes absolut.

Les informacions que donem este mes en les pagines interiors en son una mostra, i anem a aprofitar-les per a recordar algunes coses que, desbordats per les negatives noticies que rebem de forma quotidiana, a sovint se nos oblidan.

L'associacio **El Piló** ya du trentados edicions –que se diu pronte– dels seus premis lliteraris, i enguany son dos els autors guardonats, ex aequo, i un atre que vorà la seua novela editada. Tota una nova generacio d'escriptors està creixent en el si d'un moviment al que els mijos de comunicacio dediquen el mes atronador silenci.

Estos autors podrien optar als premis oficials, als de les entitats i associacions, publiques o privades, que estan al servici de l'ideologia dominant, pero trien voluntariament escriure en llengua valenciana sabent que la difusio se vorà restringida a un ambit molt concret i el reconeixement llimitat a un mon reduit. No podem sino donar les gracies a tots ells per la seua generositat i entrega.

En l'extrem opost, per lo que fa a la longevitat dels premis, se troben els que enguany convoca per primera vegada el **Institut d'Estudis Valencians**; premis a la creacio lliteraria i a l'investigacio, dels que tambe donem conte en este numero. Desigem que, com els d'El Piló, tinguen un llarc recorregut i sumen una bona collita anual d'obres importants per a la llengua i la cultura valencianes.

La tercera noticia que donem en l'interior es la concessio del **premi Llealtat** per part del **Grup d'Accio Valencianista a Pepe Barat**, precisament l'incombustible president de l'associacio El Piló. Un mereixudíssim guardo a un

home que ha mantingut la flama del valencianisme en **Burjassot**, o, millor dit, des de Burjassot per a tot el **Regne valencià**. La nostra gratitut a Pepe i a tots els qui, com ell, han dedicat la seua vida al servici del poble valencià.

Pero, per supost, hi ha molt mes de lo que, casualment, s'anuncia en este numero. Per a no deixar-nos-en cap fora no mencionem les atres **associacions** i els atres **premis** que omplin l'univers valencianista d'actes i obres al servici de la causa que nos motiva. A lo llarc de l'any procurem donar conte de tots, i si algu queda fora es per eixe defecte tan nostre del pensat i fet que fa que la noticia de l'organisacio d'una activitat aplegue quan ya "hem tancat l'edicio", com se sol dir. Gracies a tots ells, als que dediquen el seu talent i el seu temps en treballs directius i organisiatius i als que aporten la seua rajoleta en forma de quota de soci en la construccio d'este mosaic viu que es diu valencianisme.

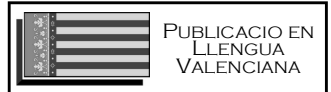
En este recordatori no volem deixar fora a les **editorials**, artífexs de la concrecio fisica de les obres, que, a despit de les dificultats i l'escassea de recursos, conseguixen publicacions d'una qualitat que res te que envejar a les d'unes atres editorials de renom. En la pagina dos informem de la presentacio d'un llibre que eixemplifica esta idea, i es tambe bon eixemple d'eixe altruisme que mencionem, puix l'autora de les imagnes sempre s'ha mostrat predisposta a col·laborar en nosatres quan hem requerit el seu talent; i dels autors dels texts estem ben segurs que podriem dir lo mateix si hagerem tingut necessitat de la seua col·laboracio. Perque aixina es com funciona el valencianisme.

Gracies a **Débora Tomás** per la seua insubstituible ajuda, i a tots els qui han col·laborat en nosatres, des d'aquells que nos han escrit un articul per al bolleti o un document per a la web fins als que –¿ho diem una vegada mes?– fan fotocopies d'estos eixemplars per a repartir entre amics i coneguts. Moltes gracies a tots.

Queda parlar de l'ambit mes complicat de tots. No podem deixar de reconeixer l'incansable treball que fan els membres dels **partits politics** valencianistes. Molt de merit te continuar a pesar de la falta d'exit i les critiques constants per l'absencia d'unitat. Ahi estan, no obstant: en la lluita. Gracies tambe ad ells.

Finalment nos sentim immensament agraïts de militar en un **moviment** en el que –potser precisament per eixe acossament continuat al que es veu somes i que nomes els millors estan dispostos a soportar– pots trobar a la millor gent del mon; a la mes autentica, generosa, esforçada, noble i entusiasta que pot existir.

¡Gracies per ser com sou, valencianistes!

LA CITA

Agraixc no ser una de les rodes del poder, sino una de les criatures que son aplastades per elles.

Rabindranath Tagore

SUMARI

- 1
- EDITORIAL: **GRACIES**
- 2
- LLISTAT: **ACTIVITATS CULTURALS**
- LLIBRE: **UNA VALÈNCIA DIFERENT**
- FENT MEMORIA: **LA REAL SENYERA DE LO RAT PENAT (I II)**
- PREMIS: **XXXII PREMIS DE NARRATIVA EN LLENGUA VALENCIANA "EL PILÓ"**
- 3
- JOCS TRADICIONALS (LX): **TRIAR O ARREPINYAR**
- PROMOCIO: **"NACIONALISME VALENCIÀ", DE RAFAEL TRULLENQUE**
- RECONeixIMENT: **JOSEP BARAT, PREMI LLEALTAT 2020**
- 4
- PASSATEMPS
- RONDALLA: **EL CAVALL, EL BOU, EL GOS I L'HOME**

ACLARIMENT

Esta publicacio està redactada en les Normes d'El Puig. Encara que es una obra colectiva,

l'encarregat de la redaccio final de cada articul te llibertat per a fer-ho en la normativa d'accentuacio de la seua preferencia. Este tema es motiu de debat, pero no de divisio, entre nosatres.

AVIS

¿Se li fa pesat dur a tota hora la maixquereta? ¡Tenim la solucio! Quan se trobe molest recorde que duem anys demanant-li que faça fotocopies d'est eixemplar per a repartir entre amics i coneguts.

¿A que, en comparacio, ara ya no li pareix tan pesat això de dur la maixquereta?

ACTIVITATS CULTURALS JULIOL-AGOST DE 2020

Trobarà més informació dirigint-se a les respectives associacions:

EI Piló (Associació Cultural El Piló)
C/ Dr. Moliner, 10-B. 46100 Burjassot
elpilo@telefonica.net
Tel: 963 63 42 75

GAV (Grup d'Acció Valencianista)
C/ Julià Peña, 3. 46018 València C.
www.gav-valencianistes.com

INEV (Institut d'Estudis Valencians)
www.inev.org
info@inev.org

Alvancem esta activitat per al mes de setembre.

26 Set (dissabte) Hora i lloc per determinar.

PREMI LLEALTAT 2020

Sopar i entrega del premi a Josep Barat.

Desconte per pagament anticipat, 32 €. Data màxima per a adquirir el tiquet, el 8 de setembre.

+Info: **GAV**

Durant la gala s'entregaran els:

PREMIS DE L'INSTITUT D'ESTUDIS VALENCIANIS.

Premi d'investigació Lluís Alcanyis. Tema: estudi sobre la llengua, la societat o la cultura valencianes.

Premi de creació Manuela Solís Claràs. Creació literària: preferentment novel·la, poemari, teatre, relats, contes.

Tambe en setembre, ajornat des de maig, tindrà lloc el:

SOPAR entrega dels premis "EL PILÓ" 2020

+Info: **EI Piló**

LLIBRE

Una València diferent

El **Rogle Constanti Llobart** te des de fa molt en **Débora Tomás** una col·laboradora tan altruista com discreta. Es per això que nos complau informar de la presentació el proper dia 15 de juliol, en la cerveseria Cruz del Sur Sambalá (c/ Campoamor, 57. València C.) del seu llibre: **Una València diferent**, autoria que compartix en **Carlos Moregó** i **Gonzalo Monfort** autors dels relats que acompanyen a les magnífiques fotografies de **Débora**.

Desigem i augurem un gran èxit ad esta publicació de **Mossequello**.

Rogle en Internet

Facebook: **Rogle Constanti Llobart**

Twitter: **@rogleconstanti**

Tots els eixemplars editats fins ara estan, en pdf, en:

www.rogleconstantilllobart.com
www.pjvalencianista.org

FENT MEMORIA

La Real Senyera de Lo Rat Penat (i II)

COL·LABORACIÓ

Des de 1983 la Senyera de Lo Rat Penat Ajuntament de la capital valenciana. És es conserva en una noble vitrina de fusta, més, el Consistori se servia d'ella en mol en la casa social de l'entitat, que fon rega- tes ocasions, reservant la custodiada en lada en motiu del centenari dels Jocs Florals per Na **Pepita Samper**, Regina en aquella edició.

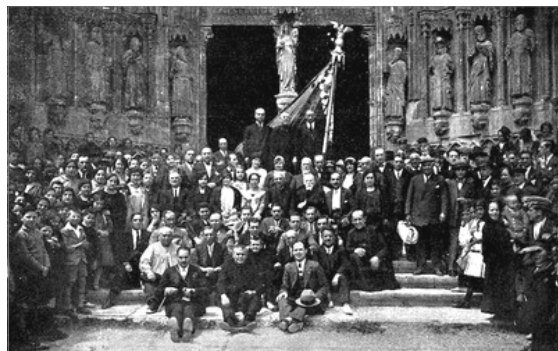
Per motius de conservació, en 1991 es realisà una rèplica facsímil per a que fora esta la que des d'eixe moment presidira els actes de Lo Rat Penat, la qual fon donació d'una atra Regina, Na **Rosalía Trullenque**.

L'enseny de 1923 només ha segut treta de la seua vitrina en actes molt especials i de manera excepcional, com fon en els sepelis de Xavier Casp, Joan Costa Català, Josep Maria Bayarri, Joan Gil Barberà, Marivi Ferrandis... en que l'històrica blava— la portava el rei Jaume I, pero est bandera cobrí els ataüts d'estos destacats valencians.

Per a saber realment el valor històric i patriòtic de l'enseny en qüestió nos és suficient recórrer a l'entrevista realitzada al president de l'entitat, **Manuel González Martí**, que li feren en el periòdic català **Imatges** el 16 de juliol de 1930, en motiu d'una de les moltes eixides de la Real Senyera de Lo Rat Penat. A la pregunta de si la Senyera que portaven era històrica, donà una permenorisada resposta que venia a dir lo següent: Es tracta d'una fidelíssima còpia de la que se custòdia en el cap i casal, i que en el moment que l'entitat ratpenatista acordà fer-ne una facsímil, esta, des del primer moment, contà en els mateixos honors, la qual cosa ratificà el propi

LA SENYERA DE LO RAT PENAT EN BARCELONA, 1930.

LA SENYERA DE LO RAT PENAT EN MORELLA, 1930.

la bandera del Regne de València. La Real Senyera de Lo Rat Penat és la segona bandera en orde jeràrquic que presenta a tots els valencians en l'actualitat; aixina ha segut a lo llarc de l'història, i còm a tal, ha de ser tractada tant per la societat civil còm per les institucions públiques.

Javier Navarro i Andreu

PREMIS

XXXII Premis de narrativa en llengua valenciana "El Piló"

El **XIX Premi de Novela "Federic Feases"** s'ha otorgat ex aequo a les noveles que duen per títol: "Harolt, sense por", de la que es autor **Vicent Josep Escuder i Bisbal**, i a "La guerra dels deus" de la que es autor **Màxim Rueda i Pitarque**. El jurat, donada l'alta qualitat dels treballs, propongue l'edició d'una tercera obra, la titulada "El somni del Rei", novel·la de la que es autor **Jesús Moya i Casado**, la qual cosa fon aprovada per la Junta Directiva.

El **XIII Premi de Teatre "Josep Melià"** no s'ha adjudicat per falta de qualitat de les obres presentades.

L'entrega d'estos premis tindrà lloc, si les circumstancies son favorables, en el mes de **setembre de 2020**; un ajornament sobre la data prevista del mes de maig conseqüència de la pandèmia i l'estat d'alarma decretat pel govern.

Triar o arrepinyar

Els jocs que passem a expandre son mes be preambuls a jocs propiament dits i que aprofitaven per a vore qui “pagava” a l’inici. Aixina, abans de començar a jugar, u del grup adoptava el rol “d’amo”, aço es, de direccio, i començava, si tots sabien les regles, per desestimar als qui quedaven lliures, i per tant es destriava qui anava “a pagar”, o be, per fer grups o equips, si el joc ho necessitava. Esta accio es coneixia com **triar** o **arrepinyar** –variant local, segurament, d’arrepunyar–.

ESTIU. DE JOAQUIM SOROLLA (1904)

Cançonetes

En la major part dels casos l’operacio anava acompanyada d’una cançoneta en la que cada silaba es feya recaure en un participant, i a qui li corresponia l’ultima silaba de lo cantat, era qui lliurava, o be qui pagava, depenent de lo acordat.

N’aportem algunes de les mes conegudes, no sense abans advertir que moltes paraules i expressions no tenen cap significat, mes be estan en funcio de la cadencia onomatopeyica de la cançoneta:

- “Plom, chiviricú, chiviricà, curi, curi, fa. Chiviricuri, curifer, la dona del panader”. I aci, a on para la frase, se determina a qui se n’ix del rogle que previament s’havia format, salvant-se, i pert tant passant a ser un participant mes en el joc, o be a qui “pagarà” en l’activitat.

- “Baix del pont del riu hi ha un sabater, que fa espartenyas de paper, ¿quín numero vol voste?” El participant –chiquet o chiqueta– en qui ha acabat l’ultima silaba de la cançoneta diu un numero –una sifra llogica–, per tal de que qui porta la direccio del joc comence a contar; aquell sobre qui recau el dit numero es el que se salvarà, eixirà del rogle, o be pagarà. Si es decidix per “salvar” es repetirà les voltes que faça falta el proces fins que quede l’ultim o ultims, que son els qui paguen en el joc. Una variant es: “Baix del pont hi ha una col, passa un burro i li pega un mos”.

- “Va una mare, va una filla, ¿quina paraula vols que li diga?” En qui para este, diu una paraula i tots la canten fins a triar el que se’n va fora. Per eixemple “mandonguilla”, la qual es silabeja: “Man-don-gui-lla”, afegeix “e-res tu”, i sobre qui recau eixe “tu” se n’ix fora.

- “Una dole, tele, catole, quile, culet, estava la reina en son gabinet; vingue el rei pentinat i grossot, conta les vint que ara les vint son”.

- “Una dole, tele, catole, suvaca la vaca, viri, viron, tocaren les onze i les dotze son, pin, pon”.

- “Pinya. repinya, plante una vinya, camisa de seda, camisa brodada, mes val fadrina que no casada”.

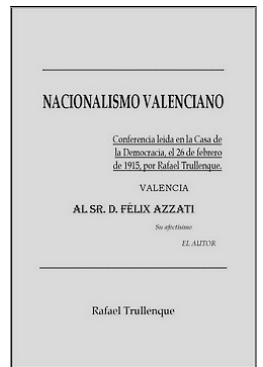
Fer peus

Una atra manera de buscar a qui paga, començar el joc o fer la tria dels components de l’equip, es “fer peus”. Es tracen dos ralles, entre les que se deixa certa distancia; en cadascuna d’elles es coloca un dels participants en el joc i, des d’eixes llinees que fan de punt de partida, van acostant-se alternativament; primer l’u i en acabant l’atre, alvançant colcant els peus un davant de l’atre, tocant el talo del que alvança la punta de l’anterior, i aixina se continua fins que els peus dels dos participants estan tan proxims que el peu del que li toca moure “monta” o “encavalla” damunt de l’atre. Llavors, el que ha montat, comença a triar o manar en el joc. L’atra variant, casi identica, consistia en que, ademes de montar un peu sobre el del contrari, havia de cabre, posat de través, en l’espai que quedava entre els dos peus. Si no era aixina, havien de repetir el proces prenent dos punts d’eixida diferents.

PROMOCIO

“Nacionalismo Valenciano” de Rafael Trullenque

El **Rogle Constanti Llombart** ha penjat en la seua web un nou document: la transcripcio de la conferencia que, baix el títol “**Nacionalismo valenciano**”, **Rafael Trullenque Santafé** pronuncia en **1915** en la Casa de la Democracia, feu del blasquisme en la **ciutat de Valencia**.

S’ha mantés la llengua original en que fon pronunciada i publicada, aço es, el castella, encara que sabem, ben be, de la defensa que l’autor realisà de l’idioma valencià i l’absolut compromís que mostrà per la seua oficialisacio i recuperacio com a llengua de cultura ademes de com a senya d’identitat.

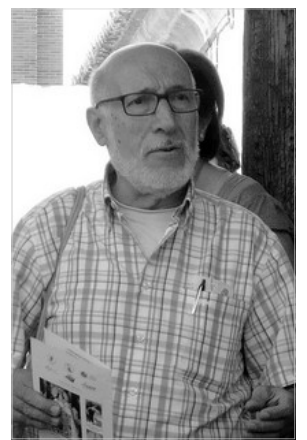
Hem volgut posar a disposicio de tots els interessats este signifecatiu document que nos situa en un moment d’efervescencia politica valencianista, el qual incorpora una biografia de Trullenque a modo de presentacio del personage.

RECONeixIMENT

J.M.M.

Josep Barat, premi Llealtat 2020

Enguany, el guardo que entrega el **Grup d’Accio Valencianista**, en el que es premia una trayectoria en el mon del valencianisme i en la que es reconeix la llealtat a la nostra terra i cultura, ha recaigut en **Josep Barat** (Pepe Barat, per als amics).

Pepe es un referent del valencianisme, d’un valencianisme dialogant, coherent i de construccio; es president i motor d’una associacio, **El Piló**, el treball de la qual supera de prou l’ambit local, si be es cert que radica en **Burjassot** i les seues activitats prioritaries –d’animacio sociocultural i de formacio– tenen ad este poble de L’Horta com a centre operatiu i destinatari a l’hora. No obstant, ell, junt al seu equip, ha conseguit que tant l’entitat com la localitat siguen conegudes tant a nivell estatal com internacional; valguen com a mostra la seua anual participacio en la **EUROPEADE**, el concurs nacional de pintura o els premis lliteraris i d’investigacio que cada any convoca.

Des del Rogle nos congratulem de que Josep Barat haja segut distinguit en este guardo, a l’hora que volem fer patent la nostra adhesio i el nostre agraiment public per la predisposicio a col·laborar que sempre hem trobat en Pepe i en El Piló en les crides que li ha fet la nostra associacio, per a les quals mai han escatimat recursos materials i personals.

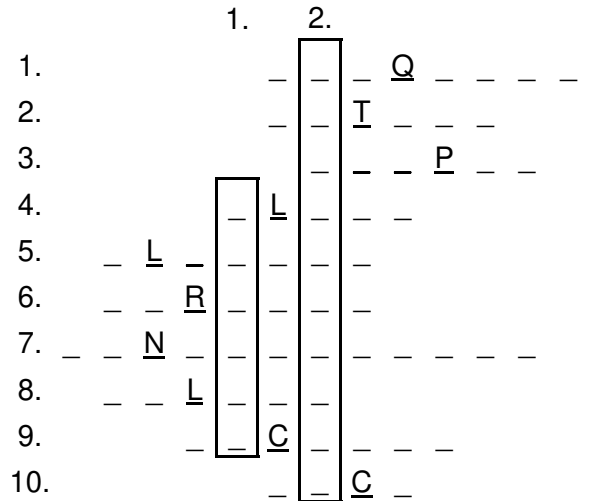
Resol l'acrostic del costat a partir de les definicions.

1. Temple destinat al cult religiós de la fe islàmica.
2. S'aplica a la persona que pertanyia a un antic poble indi que ocupava Mèxic abans de la conquesta espanyola.
3. Pardal insectívor, del tamany d'un colom, te el bec prim i llarc i una cresta de plomes en la part superior del cap, les ales i la coa son negres en ralles blanques. El seu vol es molt característic.
4. Arbre de la família de les oleacees, de tronc gros i de 25 a 30 m d'alçaria, les fulles son de color verd i allargades i les flors son menudes i de color blanc. Creix en terrenys humits i la seua fusta s'utilisa en la fabricacio de mobles.
5. Diners, roba, aliments o qualsevol altra cosa que se dona per caritat a un necessitat.
6. Nino que es meneja per mig de fils o ficant la ma dins d'ell. S'aplica tambe a la persona que se deixa manipular facilment.
7. Indiferencia o falta d'interes per allo que hauria de preocupar o interessar. S'aplica sobre tot al desinteres dels valencians, en general, per les qüestions valencianes.
8. Planta herbacea de la família de les labiades. De molt bona olor i en propietats medicinals, s'utilisa com a infusio estomacal.
9. Arma de foc antiga, pareguda a una escopeta gran, el seu dispar era de curt alcanç pero letal, podia foradar armadures.
10. S'aplica a les coses secretes i ocultes; allo que es misterios i dificil de coneixer.

La solucio a peu de pagina.

PARAULES VERTICALS

1. Abastir d'aliments o d'unes altres coses necessaries.
2. Esgarrar, trencar, fer a trossos o fragments.

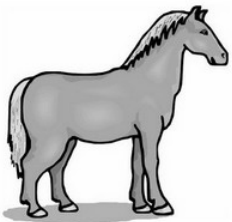
RONDALLA

J.P.B.

El cavall, el bou, el gos i l'home

Quan Zeus creà a l'home, li concedí uns pocs anys de vida. Però l'home, posant a funcionar la seua intel·ligència, a l'aplegar l'hivern edificà una casa i habità en ella.

Cert dia en que el fret era molt dur i la pluja començà a caure, no podent el cavall aguantar-se mes, aplegà corrent a on l'home i li demanà que li donara **abric**. L'home li digué que només ho faria en una condició: que li cedira una part dels anys de

vida que li corresponien. El cavall acceptà.

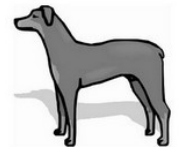
Poc mes tart se presentà el bou, que tampoc podia sofrir el mal **orage**. Li contestà l'home lo mateix: que l'admetria si li donava cert numero dels seus anys. El bou cedi una part i quedà admes.

Per fi aplegà el gos, morint-se de fret i, cedint una part del seu temps de vida, obtingué el seu refugi.

I este es el resultat: quan els humans complixen el temps que Zeus els

donà, son **purs** i bons; quan arriben els anys demanats al cavall, son **intrepits** i orgullosos; quan estan en els del bou, se dediquen a manar; i quan apleguen a usar el temps del gos, al final de la seua existencia, se tornen **irascibles** i **malhumorats**.

Descriu esta faula les etapes de l'home: inocent infancia, vigorosa joventut, poderosa madurea i sensible vellea.

Traduccio i adaptacio a la llengua valenciana d'una faula d'Esopo

GLOSSARI (paraula/ sinonims: definicio)

Abric/ resguart/ proteccio/ refugi/ redos/ racer: Lloc a on protegir-se de les inclemencies de l'orage com el vent, el fret, la pluja, la neu, etc.

Intrepit/ valent/ gosat/ brau/ audaç: Que no te por en situacio de perill.

Irascible/ aïrable/ coleric/ irritable/ atrabiliari/ destemplat/ gaitut: Dispost o propens a l'ira.

Malhumorat/ destecat/ destemplat/ adust/ irritable/ aïrable: Que està de mal humor.

Orage/ clima: Temps atmosferic, estat

del temps.

Pur/ natural/ genui/ verge/ lilegitim/ net: Lliure d'elements d'imperfecio moral, intel·lectual, etc.

Zeus: En la mitologia grega es el pare dels deus i dels humans, que governava en el mont Olimp.

Solucio:

Verticals: 1. FORNIR 2. ESPENTOLAR

1. MESQUITA 2. ASTECA 3. PALPUT 4. FLEIX 5. ALMOINA 6. PORRITO 7. MENINFOTISME 8. POLIOL 9. ARCARBUS 10. ARÇA

I RECORDA...La nostra primera paraula es **fornir**. L'accio i efecte de fornir es un **forniment**. Està **fornit** si està abastit d'aliments o d'una altra cosa important. **Fornidor** es que fornix. Eix. *Per a passar l'hivern han fornit de mantes totes les cases de caritat.*

La nostra segona paraula es **espentolar**. Un **pentol** es un tros de tela esgarrat o un tros o fragment d'alguna cosa. Allo que està fet pentols, esgarrat, sobre tot la roba, està **espentolat**. L'accio i efecte d'espentolar es un **espentolament**. Que espentola es **espentolador**. Les següents locucions: **anar fet un pentol** o **anar fet pentols**, signifiquen anar mal vestit o en la roba trencada o esgarrada. La locucio **fer a pentol** vol dir esgarrar una cosa en molts trossos. Eix. *Ma mare espentola teles o tovalles velles per a fer draps.*